

2016-04-05

VLL 212-2016

2016-01-28

REV 44:4-2015

Landstingets revisorer

Kontroll över landstingsfinansierad busstrafik

Landstingets revisorer överlämnade den 28 januari 2016 missiv gällande kontroll över landstingsfinansierad busstrafik med därtill hörande rapport nr 14-2016 "Landstingsstyrelsens kontroll över landstingsfinansierad busstrafik".

Av granskningen framgår att landstingsstyrelsen inte begär några skriftliga rapporter om hur busstrafiken fungerar och att informationen under 2015 till styrelsen och arbetsutskottet har varit begränsad och muntlig. Revisionens slutsats är att landstingsstyrelsen därmed inte har haft en tillräcklig kontroll över den beställda trafiken.

I rapporten ser dock revisionen det som positivt att landstingsstyrelsen ställer krav på fordonens miljöprestanda, trafiksäkerhet och att de ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar, men att kraven skulle kunna utvecklas ytterligare genom att även kvalitetskrav kopplade till utförande av trafiken ställs.

Revisionen påpekar att det för beredningen av fullmäktiges planeringsförutsättningar och landstingsstyrelsens beställning inte finns dokumenterade rutiner för hur arbetet med att ta fram underlagen ska gå till. Vidare så påpekas att det inför beslut saknas dokumenterade riskbedömningar och konsekvensanalyser. Revisionen är dock positiv till att landstingsfullmäktige i november 2015 antog en kollektivtrafikstrategi. Revisionen bedömer att styrningen av kollektivtrafiken från landstingets sida kan underlättas tack vare att det finns en samlad strategi.

Revisionen är även positiv till att Regionförbundet i Västerbottens län i december 2015 fattade beslut om att förtydliga kostnadsfördelningsmodellen för den regionala kollektivtrafiken, då den tidigare endast översiktligt angav hur kostnader och intäkter skulle fördelas mellan finansiärerna. En kvarstående risk att även den reviderade kostnadsfördelningsmodellen kan vara för översiktlig genererar en rekommendation till landstingsstyrelsen att initiera en utvärdering av modellen inom några år. Vidare pekar revisionen på att de återkommande budgetavvikelserna för den landstingsfinansierade busstrafiken är en indikation på att det vid budgeteringen finns osäkerheter om vad den landstingsfinansierade trafiken kommer att kosta och att landstingsstyrelsen utifrån detta bör ställa krav på att underlag för budget även innehåller riskanalyser och konsekvensberäkningar.

Med utgångspunkt i granskningen lämnar revisorerna följande rekommendationer om hur landstingsstyrelsen kan utveckla sin styrning och kontroll över den landstingsfinansierade busstrafiken:

- Säkerställ att beredningen inför fullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar och landstingsstyrelsens beslut om beställningar utvecklas och blir formaliserad. Se till att det finns rutiner för hur underlagen ska beredas. Ställ krav på att det finns dokumenterade riskanalyser och konsekvensberäkningar i underlagen. Se över mål och krav som ställs på den trafik som landstingsstyrelsen beställer.

2016-04-05

- Utveckla uppföljningen av den beställda trafiken. Landstingsstyrelsen kan förslagsvis i samband med delårs- och årsrapporter ställa krav på att kollektivtrafikmyndigheten lämnar skriftliga rapporter om hur kollektivtrafiken fungerat. Verka för att avstämningar och redovisning till landstingsstyrelsen i största möjliga mån återger faktiska kostnader och intäkter för den beställda trafiken.
- Inom några år initiera en utvärdering av den reviderade kostnadsfördelningsmodellen.
- För att säkerställa tillräcklig insyn i regionförbundet bör landstingsstyrelsen verka för att förbundsordningen blir reviderad. Förbundsordningen saknar paragrafer som garanterar medlemmarna insyn i förbundet och rätt att ta del av förbundets handlingar.

Styrelsen instämmer med revisionen i att beredningen av planeringsförutsättningar och beställningar bör formaliseras och att rutiner dokumenteras för hur underlagen ska beredas. Med anledning av revisionens rekommendation så har en process initierats för att formalisera beredningen av planeringsförutsättningar och kollektivtrafikplan genom att styrande dokument och rutiner för ärendeberedningen läggs in i landstingets ledningssystem. Vidare planeras för att etablera ett råd för transporter och resor som ett led i att bredda beredningsprocessen för kollektivtrafik gentemot andra berörda verksamheter.

Kollektivtrafikplanen som den 3 mars 2016 antogs av landstingsstyrelsen har, utifrån synpunkterna från revisionskontoret, kompletterats med en riskanalys liksom en presentation av faktiskt utfall för kollektivtrafiken som bas för de prognostiserade kostnaderna för planperioden. En fortsatt dialog kommer även att föras med läns- och trafikbolaget kring att budget från bolaget även ska innehålla riskanalys eller konsekvensberäkningar. Bland planerade åtgärder i kollektivtrafikplanen finns även uppdrag att utarbeta förslag till kvalitetsmål för busstrafiken.

Landstingsstyrelsen instämmer med revisionens rekommendation att utveckla uppföljningen av den beställda trafiken genom att ställa krav på skriftliga rapporter utöver den ekonomiska uppföljningen från Länstrafikbolaget. Länstrafikbolaget har under 2015 påbörjat en kontinuerlig återsrapportering av ekonomiskt utfall och har som ambition att 2016 komplettera denna med ytterligare uppföljning av verksamheten till Länstrafikens finansiärer. Landstingsstyrelsen kommer i dialog med bolaget att följa denna utveckling och vid behov förtydliga landstingets behov av skriftlig återsrapportering. Vid landstingsstyrelsen den 29 januari 2016 så presenterades muntligt och skriftligt en uppföljning av landstingets mål och ekonomiskt utfall för kollektivtrafiken (buss och tåg) för 2015. I bokslutet för 2015 har även resultatet bokats på rätt år i enlighet med revisionens tidigare påpekande. Landstingsstyrelsens uppsiktsplan för 2016 innehåller planerade rapporteringstillfällen för kollektivtrafiken under året.

Styrelsen tar med sig revisionens rekommendation om att initiera en utvärdering av den reviderade kostnadsfördelningsmodellen inom några år. Med anledning av indelningskommitténs arbete med regionfrågan så ser dock landstingsstyrelsen att frågor relaterade till kostnadsfördelningsmodell för kollektivtrafiken kommer att vara aktuella redan under 2016. Styrelsen ser även att Länstrafikens pågående arbete med att förbättra intäktsfördelningen bidrar till att respektive finansiär tar del av de kostnader och intäkter som denne ska finansiera enligt kostnadsfördelningsmodellen.

2016-04-05

Revisorernas påpekande att paragrafer som garanterar medlemmarnas insyn i regionförbundet och rätt att ta del av förbundets handlingar saknas. Styrelsen tar med sig detta med ambition att verka för en förbättrad insyn i regionförbundet i enlighet med revisionens påpekande.

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
Landstingsstyrelsen

Peter Olofsson
Ordförande

Anders Sylvan
Landstingsdirektör